

Досталук

№ 17
1989 СЕНЕСИ
ОКТАБРЬ, 27
ДЖУМА
Филы 3 капик

«КРЫМСКАЯ ПРАВДА» ГАЗЕТАСЫНЫНЪ КЪРЫМТАТАР ТИЛИНДЕКИ АФТАЛЫКЪ НЕШИРИ

Сабырлы ве сакът олунъыз, балаларым

Багъчасарай районундаки Азек (Плодовое) коюнде олгъан фаджиалы вакъиянынъ акъибетлерини газеталардан аныладым. Эбет, бу чиркин вакъиа кимлер тарафындан тешкиль этильгени бес-белли.

Лякин мен, баягы яштаки адам сифатында, адалетни, акъикъатни тиклемек ичюн озълерини аймагъан йигитлеримизге меслэт тарзында айтмам: бизим халкъ, эзел-эзелден башкъа миллет ве дигер динни куткен халкъларнен дост-муаббет, агъа-къардаш киби, яшагъанлар. Атта Кърым ханларынынъ бойла бир аджайип аныанеси бар эди: мемлекетте ишлери яхшы кеткен девирде олар шахсен барып, христиан кильселеринде, евдий синагогаларында чыракълар якъа эдилер. Бунинънан Кърымда яшагъан дигер миллетлерге ве башкъа динни куткен халкъларга нисбетен озюнинъ ве къримтатарларнынъ урмет-итирамыны ифда эткенлер.

Дженгтен эвель рус, украин, эрмени, немсе, булгар, урум, евдий балалары кърим-

татар мектеплеринде окъуй ве ич бир вакъыт миллет айырмай эдилер.

Эбет, Сталин ве онынъ къара ишлерини девам эткенлерининъ девире озъ нетиджесини берди: бизлерни сюрюгнликте хорлады, ичимизни багърымызны нефретке толдурды. Бизим ана топрагъымызга башкъа миллетлерни кочюрди, оларны бизден къалгъан эвлерге ерлештирдилер, бу эвлернинъ акъикъый сабырларыны исе саткъын, деп илан эттилер. Мына... акъибети.

Узун лафнынъ къыскасы: биз гъает сабырлы ве сакът олмалымыз. Шимдилликте, балаларым, дискотекаларга ве башкъа... текаларга чокъ бармайыкъ, тербисизлер юрген эллардан юрмейик, ракъы-шарап ичмейик, чешит джаналар тувлар чыкъармайыкъ, халкъымызнынъ адына локътюшюрмейик. Мен эминим ки, бойла яксакъ ишлеримиз онъ келир, халкъымыз исе, нисае, мурад-макъсадына иришир.

Раиф АМЕТОВ,
Новороссийск шеври.

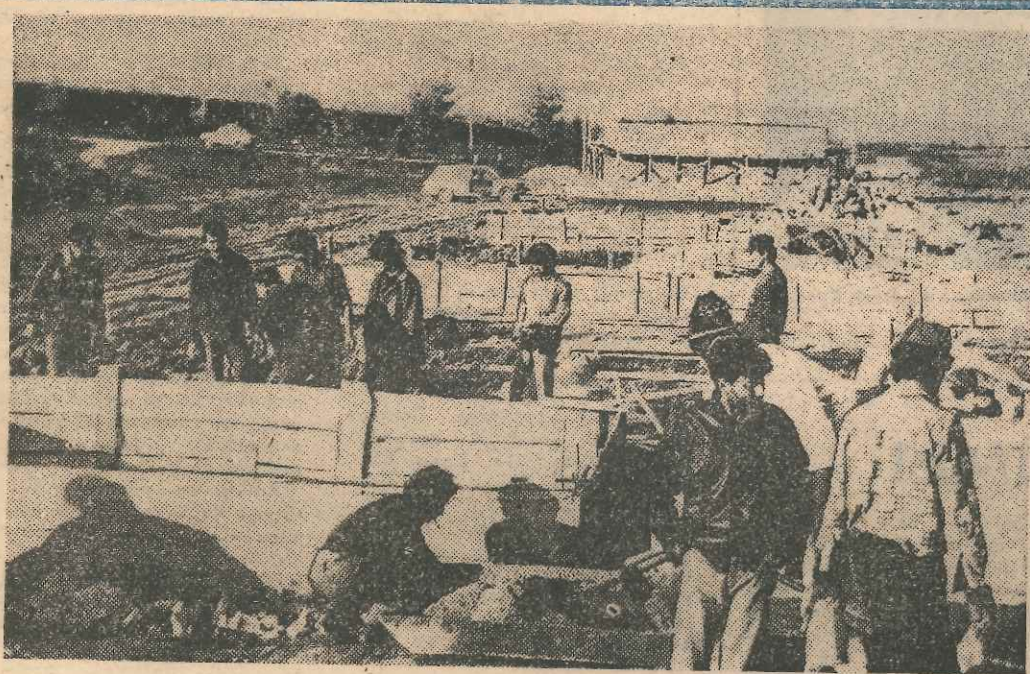
Ялыбою темиз олсун!

Ялтада, Алупкада ве Ялы боюндаки дигер шевр ве къасабаларда октябрь 20-ден ноябрь 20-ге къадар этрафны темизлеве, терек отуртуве ве абданлаштыруве ишлери отъкериле. Шевр штабы мейданга кетирильди. Бу штабнынъ эраканында шевр иджра комитетининъ, кой Советлерининъ,

мескен-коммуналь хызметлерининъ, санэпидемстанция, мимарджылык-планлаштыруве идаресининъ, дигер ишханелер ве тешкиятларнынъ векиллери бар.

Октябрь 28-де ве ноябрь 18-де умумшевр джумаэртеликлери отъкериледжек. Джумаэртеликлерде иштирак эткен

адамлар юксек тешкиятлык кастермелилер. Чюнки белгиланген иш программасынынъ эдасы эр биримизге багълы. Кърымнынъ Ялы бою даа да дюльбер олмасынътеминлемек керекмиз.

Багъчасарай районундаки Заланкойнен (Холмовка) Отаркой арасындаки вадийде 54 къримтатар къорантасына эв къурмакъ ичюн 3,5 гектар мейдан айырылды. Бугунде мында шахсий эв къуруджылыгы кениш колем алды. Колхозга эвэ олып киргенлернинъ иш стажы 1990 сенесининъ июнь айындаже эмек дефтерине

языладжакъ.

«Украина» колхозынынъ правленийеси къабул эткен къарарда къримтатарлар ичюн къуруджылыкъ материаллары айырмагъа ярдым бермек, о эвлерни электриклештирмек, сув чешмелери, элларны къурмакъ, ятакъханеден 19 оданы эв къургъанлар ичюн бермек керек олгъаны къайд этиле.

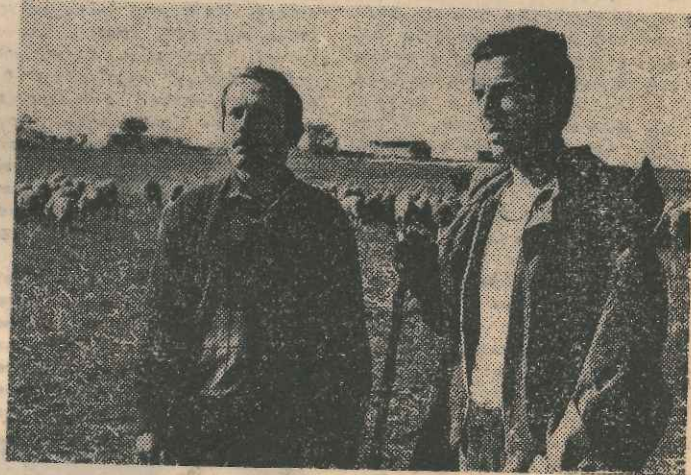
Кеченде фотохаберджимиз А. Сентмуратов Заланкойге барып, озълери ичюн эв къургъан саяматдешлеримизни ресимге чыкъарып кельди.

Ресимде: Заланкойде эв къуруджылыгъындан бир корюнюш.

А. Сентмуратовнынъ фотосы.

БИРДЕМ АИЛЕДЕ

Агъа-къардаш Чаразовлар

сафларына къошулгъан Чаразовлар зоотехника къаиделерине риает этерек, къойларнынъ сагълам ве саямат олмасыны темин эттилер.

Ишимизден ве ятакъ-турагъымыздан мемнунмиз, — дей Мидат. — Ай сайын 250-шер кумюш аванс аламыз. Къалгъанынъ йылнынъ сонуна, ишке окъун чекильген сонъ, эльде этеджекмиз.

М. Чаразовнынъ айткъанына коре апайы тюкянда чалыша. Къары-къоджа учъ бала бакъып остюрелер. Сыдыкъ ве

Сейтмухаммет Чаразовларнынъ яшайышлары да ярамай дегиль.

Биз кооперативнинъ реисинен субатлаштик. О агъа-къардашларнынъ иши акъкъында чокъ эйи сазлер айтты. Эвеллери кери къалгъан бу койнинъ гъайрыдан тикленмесине оларнынъ буюк иссе къошкъанларыны къайд этти.

И. ТИМОШЕНКО.

Ресимде: Мидат ве Сыдыкъ Чаразовлар.
К. Дудченконынъ фотосы.

Коммунистлернен корюшювлер

Симферополь шевриндеки район партия комитетлеринде шу районларнынъ территорияларында яшагъан къримтатар коммунистлеринен корюшювлер олып кечмектелер.

Бу корюшювлернинъ макъсады—Кърымдаки миллетлерара мунасебетлер кергинлешкен шимдики вазиятте ана топрагына кочуп келегъаткан Кърымтатар халкъынынъ огюнде пейда олгъан къыйынлыкларны тездже битирмек, район партия, совет ве хаджа-

лыкъ тешкиятлары алдында тургъан меселелернен таныш олмакътан ибарет.

Киев район партия комитетинде олгъан корюшювде, меселя, коммунистлер Р. Усеннов, Р. Кууртиев, В. Халилов, Н. Хайреддинов, Д. Караев ве дигерлер чыкъышта булундылар.

Бойле корюшювлер областнынъ башкъа районларында да отъкерильмекте.

Г. КУУРТАЛИЕВА,
журналист.

Спендиаров кунълери

Октябрь 21-25-те Кърымда А. А. Спендиаровнынъ кунълери олып кечти.

Улу эрмени композиторы Александр Афанасьевич Спендиаров Украинада, Каховкада 1871 сенеси октябрь 20-де догъды. Лякин онынъ омюр ве фаалиети Кърымнен багълыдыр. О узакъ йыллар девамда Феодосияда, Судакъта, Симферопольде, Ялтада, яшады ве иджат этти.

А. А. Спендиаров омюр бою халкъ йырларыны огренди ве гъайрыдан ишледи. Композиторны рус, украин, эрмени, евдий йырлары зияде маракъландыра эди. Лякин А. А. Спендиаров къримтатар халкъ йырлары ве азаларына нисбетен айрыджа мунасебетте булуна эди. Оны аламге таныткъан, оны классик дараджесине котерген мешур эсери «Кърым эскизлери» професс-

онал ве авескарларны, музыка саздаларыны мефтун эте.

Бу кунълер девамында Кърым ярымадасынынъ сакинлери ве мусафирлери Эрменистан санат усталары ве Кърым филармониясы Девлет симфоник оркестрининъ иджрасында улу композиторнынъ халкълар достлугъы йырджысынынъ энъ мешур эсерлерини, бу джумледен «Кърым эскизлери» диньледилер, украин драма ве музыкалы комедия театрининъ бинасында А. А. Спендиаровнынъ омюр ве яратыджылыгына багышлангъан сергинен таныш олдылар.

Кърымда А. А. Спендиаровнынъ кунълерини отъкеруани Эрменистан ССР Медениет министрлиги, «Луйс» эрмени медений-ярыкъландырув джомети ве Кърым меденит фонду тешкиятландырды.

ДОГЪГАН КУНЮ МУНАСЕБИНИН

Аметхан

Алупка... Аметхан Султаннын эйкели... Советлер Бирлигинин эки дефа Къараманы Аметхан Султан адына сокъакъ. Энди исе...

Бир къач вакыт эвельси матбуатта кърымтатар халкынын шанлы оглу, Советлер Бирлигинин эки дефа Къараманы Аметхан Султаннын туугъан Алупкасында онын музейи тешикландырыла, деген хабар пейда олды. Биз кеченлерде Алупкада булундыкъ. Алупка шеэр иджаа комитетинде бизге шеэр Медениет сарайында бу меселе боюнджа етерлик маюмат ала билгирсиниз, дедилер.

— Алупкада Аметхан Султаннын музейи ёкъ, — деди тезсуюф иле Алупка шеэр Медениет сарайынын директоры Юрий Васильевич Сумбаев. — Лякин бу хусуста лакъырды баягы вакыттан берли кете. Меселе шунда ки, Алупка шеэринин улкешналык тарих музейини мейданга кетирмек козде тутула. Энди бу музей ичюн бина да айырылды. Музей та 1909 сенеси Ульяновлар къорантасы мында реатланмагъа кельгенде яшаган бинада ерлешеджек. Бу ерде салмакълы экспозициялардан бири Улу Ватан дженкине, Аметхан Султанга багышланаджакъ. Шимдилекте исе бизде, Медениет сарайында Аметханга багышланган бир стенд бар. Оны дженк ветераны Петр Владимирович Зеня етекчилигиндеки авескяр коллекционерлер ве топлайджылар бирлешмесинин азалары мейданга кетирдилер.

...Биз шу, стендди барып коръдик. Бир ватман табагы колеминдеки стендде А. Султаннын 15—20 ресими, буюк портрети, орден ве медаллеринин джедевели, къараманын дженквер ёлуны акъ эттирген диаграмма бар. Бунъа бенъзеген стенд Алупкадаки 1 санлы мектепнин Шан-шурет музейинде де мевджут. Олгъаны-оладжакъ эки стенд. Я, музей?

— Мааллий акимет, Медениет сарайынын мемурети, шеэр джемаатчылыгы бойле музейини не къадар муим ве зарур олгъанын яхшы анылайлар, — деп девам этти Ю. В. Сумбаев. — Лякин, озюниз корип турасынъыз, бир къач фотоматериал, Аметханнын бир-эки мектюбинден гъайры бизде ич бир шей ёкъ.

— Мен ветеранларнын Меркезий советине Аметхан Султаннын самолётларны сынагъанда кийген скафандрыны алмагъа ярдым этинъиз, деп мураджаат эткен эдим, — деп къошулды лакъырдыгъа П. В. Зеня. — Бизге Аметханнын ана-бабасынын ресимлеринден тутуп, къараманын шахсий шейлерине, эшьяларына баргъанджа эписи шейлерин керек.

— Аметхан Султаннын эв-

музейини тешикландырмакъ акъкъында насылдыр бир фикир-мулазалар бармы? — деп сорадыкъ олардан.

— Бу пек агъыр меселе, оны ал-азырда чезмек бир сыра башкъа къыйынлыкъларнен багълыдыр, — деди Ю. В. Сумбаев. — Шимдилекте биз Медениет сарайында Аметханнын ода-музейини мейданга кетирмекни къарарлаштырамыз. Сонъра, шеэрде

Султаннынъ

улкешналык-тарих музейи тешикландырылган сонъ, бутюн материалларны анда берджекмиз. Аметхан Султаннын ода-музейини не ичюн Медениет сарайында мейданга кетирмек истеймиз? Чюнки Медениет сарайы биринджи, шеэрнин медений-эстетик меркези сайыла. Экинджи, шеэрдеки бутюн ичтимай-сиясий тебдилер бу ерде откерила. Учюнджи, мында пек чокъ адам, хусусан яшлар келе. Аметханнын ода-музейи исе кърымтатар халкы акъкъында онларнен йыл девамда мейданга кетирильген эски стереотиплерни къырмагъа ярдым этер.

— Медениет сарайы Аметхан Султан акъкъында материалларны топлав боюнджа озюне хас бир меркез олмалы, — деп къошты П. В. Зеня. — Бизге материал топлауда кърымтатарларнын озъ-

лери де ярдым этмелилер.

— Сонъки бир бучукъ-эки йыл ичинде биздеки стендди зиярет этмек ичюн бир чокъ кърымтатарлар да кельдилер. Олар бизге стенд ичюн тешеккур билдирелер, мерамыызгъа къолтуталар, ярдым этермиз, деп сёз берелер, — деди Ю. В. Сумбаев. — Лякин буз аля даа еринден кочмедим. Бу шей башкъаларгъа нисбетен кърымтатарларнын озюне керек. Аметхан Султан кърымтатар халкынын миллий къараманы! Буну аныламакъ керек. Мен Алупка шеэринин джемаатчылыгы, Медениет сарайынын коллективи адындан кърымтатарларгъа, Аметханни пек яхшы билген бутюн адамларгъа, онын сой-акърабала-рына мураджаат этип, кимде

музейи?

Аметхан Султан акъкъында материаллар, онын мектюплери, шахсий эшьялары, шеадетнамелери ве иляхре материаллар олса бизим адресимизге ёлламавынъызни риджа этемиз. Бизим адресимиз: 334253, Крым областы, Алупка шеэри, Говыринлер сокъагы, 15. Шеэр Медениет сарайы. Бирликте аракет этейик. Ве кыйт беклемей.

Ю. КАНДЫМОВ,
«Достлукъ»нын махсус мухбири.

Москвадаки Новодевичье мезарлыгында Аметхан Султангъа къоюлган эйкели.

Г. Обуховскийнинъ фотосы.

Мераметли адам

Поезд рельслер эklenген ерлерде копчеклерини такъыр-датып яваш-яваш кете эди. Адет узьре ёлджулар бареджакъ улкенинъ муаммалары хусусында лафете эдилер. Бизлер Багъчасарайгъа яхынлашкъанда етмиш яшларында олгъан ёлдашым апансыздан: — Бу шеэрнинъ адыны доа денъиштирмедилерми? — деп сорады.

— Я не ичюн онынъ адыны денъиштирмек кереклер?

— Иште! Я Крым ханлыгынынъ меркези олгъан эди де. Я шимди о кыйдадыр?

— Бу тарихтыр. Эр бир халкъ озъ тарихына саип олмагъа акъкы бар, — дедим мен.

— Ве Ватанына, — деп къошулды лакъырдыгъа командировкадан кыйтайткъан арбий киши.

Купеде боран арфесиндеки киби кергин сюкюнет асыл олды.

Олар бизлерни мында насыл саткъанларыны тез унуткъансынъыз, — къартнынъ манълайында дамарлары къабардылар.

— Саткъанлар тек мында чокъ дегил эдилер. Олар Балтыкъ бою, Украина, Белоруссия, Молдавия ве дигер ерлерде де етерли эдилер.

— Чокъусы вакыт олар буну озъ халкыны, Ватаныны саткъанларыннан себеп дегил де, бир къач унсур акимиятин къолгъа кечирип халкъ адындан лафетмекни факъат озюне акъ эткенлери, озюнинъ яхъкъан джинеетлерини халкъ адынен ортыкенлери ичюн базы бир адамлар душман тарафына кече эдилер, — дедим мен.

— Хайлики хайликтир. Оны акъламагъа олмас, — инатлана эди къарт, — сёз келими, шимди безъгъа къара ве аксине къарагъа безъ деген замандыр.

— Хайнлерни укюм эттилер, лякин халкыны укюм этмек олмас, — деди арбий киши. «Э, — деп тошюндим мен, — бизим пропагандамыз бизим фикиримизни башлыкъларгъа керек олгъан тарафкъа чевирип насыл шекиллendirе». Даа якъында бизлерге Пекин реберлери СССРнинъ душманлары ве улу Кытай халкыны къолайлыкъларнен хувиенбинлер сырасына чевири эдилер. Арбий хызметте булунган вакытмыда олып кечкен бир вакъиа аля даа акъылымда. Сиясий хадим къолумда кыйтай масаллары китабыны корип:

— Сиз бу олмайджакъ шейни окъуйсынъыз! — деген эди.

— Бу халкъ дестаныдыр, — джевапландым мен.

— Бу да насыл дестан! Олар эписи бизге къаршыдыр.

лар. Бир сызгъырсаңъ — бирден уджюм этерлер.

Я ойле бир вакытлар олды ки, бизлер немсе халкынен дегил де, фашистлернен дженкешемиз, деп айта эдик ве озъ халкымызгъа къаршы дженкештик. Мына татарлар да бир сыра башкъалары киби, о заман шорбаджыларынынъ сиясетлеринде къабаетсыз гунахкярлар олдылар.

Тынч ялынакълы балалыгым акъылыма кельди. Баба хызмет эткен ерде балабан бир багъ бар эди. Оны орта бойлю фукъаре бир татар адамы асрай эди. Арасыра мен онынъ къуругъу пичен ве эчки териси къокугъан чалашына чапып кире эдим. О кельгениме юректен севинерек:

— О-о-о, насыл бу-у-юк адам бизге кельди. Ма санъа юзюм, бойле союны ич бир ерде сатын аламазсынъ, — дей эди.

Юзюмнинъ ири данелери санки кербар шербет иле толу, агъзынъда ирип кете эдилер. Юзюмнинъ къокусу бутюн чалашкъа даркъалгъанда дигер къокулардан эсер биле къалмай эди. Къартнынъ бетиндеки бурюшклер тегизлене ве о меним башымы сыйпап: — Аша, аша, достларыннен берабер де кель, юзюм чокътыр, эписине етер — дей. Ве бизлер онъа шаматалы, ярамаз сюрюнен чапып келе эдик. О бизни сыйлай ве юзюмни багъдан хырсызлыкъларнен узъмейип, онъа мусафирликке кельмекни огрете эди. Мен онынъ адыны билмей эдим, лякин бир кере бабама оннынъ акъкъында айтып бергенде баба: «о мераметли адам», — деди.

Энди исе оларнынъ джумлеси саткъын, 1921 сенеси Крымны оларгъа нафиле бергенлерини эшитесинъ. Лякин насыл ола да халкъа оннынъ эвель-эвельден саип олгъан шейлерини кыйтарув я да кыйтармаув акъкъында лаф юрсетиле. Онынъ бу акъкы 1921 сенеси факъат тасдыклангъан эди. Бутюн бир халкыны Ватанындан айырып, оннынъ такъдирини чезмек мумкюнми?

Екъ, кърымтатарлары Крымда мусафир дегиллер. Олар баба-деде топрагында ярмадада яшаган башкъа халкъларнен достане айледе яшамагъа толусынен акъыллар. Ким буну башкъаджа тошюнесе, о «мераметли адам» дегилдир.

Биревлернинъ джинеетли укюминен сюргюн этилген адамлар озъ Ватанларына кыйтарылмакъ кереклер.

Э. ЗАЙЦЕВ,
КПСС азасы, инженер.
Севастополь шеэри.

лардан Э. Садыкова, З. Сеитлеманова, М. Мамбеталиева эм леззетли аш пиширдилер, эм де яхшы ойлап, топлангъанларны эглендирдилер.

Назим Къуртаматов, Ленур Зекерьяев, Дмитрий Кучий, Ремзи Абибуллаев, Эдем Абдураманов ве Юнус Мамутовлар чалгъанда эр кеснинъ юреклери джошты, яшлар, къызлар ортагъа тошюп ойнадылар. Первомай районндаки «Аграрний», Симферополь районндаки «Геардейский» совхозларында ве башкъа ерлерде, айны заманда Крым телевидениеси вастасынен чыкышта булунган бу «Теселли» ансамбли халкъ аваларыны ве тюрюклерини буюк усталыкъларнен иджаа этти.

Бир-эки адам еринден туруп, озюнинъ кыйдан кочюп кельгенини, не зенааты олгъаныны, шимди кыйда чалышканыны, ады ве фамилиясыны айткъан сонъ, кевбетни чалгъыдылар ала, бир эки халкъ йырыны иджаа эте, сонъ бильгенлерни агъыр ава

ве кыйтармагъа теклиф этелер. Оюнджылар бираз болдурган ве сейирджилер джошкъан сонъ, кене бир къач адам еринден туруп, озюни джемааткъа таныш эте. Шой-ликинен гедженинъ дер маалинедже танышув ве оюнкуюк девам эте.

Койде откерильген бу танышув Крымда бир адет олып къалмакъ керек. Чюнки биз Крымгъа Орта Асиянынъ чешит республикаларындан ве мемлекетимизнинъ башкъа областларындан келген адамлармыз. Бир-бирлеримизни танымакъ, билмек, озюмизден буюклерни урмет этмек, кучюклерни сеймакъ-севмек, дост-муаббет олып, бир къоранта азалары киби яшмакъ керекмиз.

Мен энди Симферополь тараф бир къач километр кыйткъан сонъ, аселет машинамы токътап, къапысыны ачтым ве динълендим. «Теселли» ансамблининъ сеси ачыкъ-айдын эшитиле эди.

А. СЕИТУРАТОВ,

Танышув акъшамы

Юзюм сергилери тюбюнде кузынынъ бол ниметлеринен аш-суб, чешит чечек ве гул-лернен донатылган столлар электрик чырактарынынъ ярыгъындан парылдай ве корьген козылерни къамаштыралар. Февзи агъа азбарда о якъ-бу якъкъа юре, тарсыкъа, сигар артындан сигар якъып думан-лате.

— Джемаат топланыр экенми аджеба! — деп тошюне. Эм тошюне, эм: «Озюни ве кой джемаатыны урмет эткен адам мытлакъ кельмек керек», деп кендини тынчландыра.

«Виноградный» совхозындан кельген «Теселли» чалгъы ансамблининъ коллективи, чокъкъа бармадан, бутюн койни

янгъыратып, озюнинъ татлы ве откюр сесинен «ишке киришкен» сонъ, адамлар бири-бири артындан кельмеге башладылар. Сентябрьнинъ сонъки джума куню Новоселовка (Симферополь району) коюнде яшаган бутюн кърымтатар къоранталары шу койнинъ Комсомол сокъагындаки 20-нджи эвге, Къадыров Нариманнынъ эвине топлашып, озъара танышув акъшамы откери-дилер.

Сонъки эки йыл ичинде бу койге 40-тан зияде кърымтатар къорантасы кочюп кельди. Эр кес ёлда бири-бири янындан кечкенде селямлаша, ал-эвэл сораша, лякин кимининъ кыйдан кельгени, кыйсы койлю олгъаны, ады ве

фамилиясы не олгъаныны чокъ адамлар бильмей эди.

Шу себептен де Чырчыкъ шеэринден кочюп кельген Февзи Мамбеталиев шойле бир танышув акъшамы откермек вазифесини озъ устуне алды.

Эбет, эр анги бир джыйын озъ-озюлюгинден олып чыкмай. Февзи агъа чапты-чапкъалады, керек олгъан шейлерни — эт, къартоп, согъан, къапыста, ешиллик ве дигер ашайт маллары азырлавны, тешиклий ишлерни озъ вакытында эм кереги киби япты.

Джума куню дува окъулып, къой союлды. Совхозда иш чокъ олгъанындан себеп, эр кес ишке барып-кельген сонъ, акъшам устю койдешлер юрюшювине топланды. Ашчы-

КЪРЫМДАКИ ПАРТИЗАН АРЕКЕТИНИНЬ БЕЛГИСИЗ САИФЕЛЕРИ

Джаилликни битириуе ёлунда

Омеров Али Абибулла 1901 сенеси Сюрюташ коюнде фуктаре кьорантеда догды. Кой башлангыч мектебини битирип, Багъчасарайда ачылган Исмаил бей Гаспринский Дарулмаилимин мектебине кире, 2 йыл окуй, 1919 сенеси Дарулмаилимин мектебине ки-Крымны ишгаль эткенде, окуюны ташламагъа ве кой хеджалыгында чалышмагъа меджбур ола.

1920 сенесининь сонъунда кой яшлары ичинден биринджилер сырасында комсомолгъа кире. Сюрюташте комсомол хейкасыны тешкиляландыра, окую звининь мудири оларак чалыша. 1923 сенеси о Багъчасарай районундаки Коккоз коюне нумюневий окую звининь мудири ве айны заманда комсомол хейкасынынь секретары оларак ёланыла.

Али Омеров Коккозде бирчокъ яшларны комсомолгъа ве окумагъа джелъ эте. 1928 сенеси район партия комитети оны Багъчасарай район маариф болюгине ишке таин эте. Омеров арадан чокъ кечмеден шу район маариф болюгине мудир ола. О ва-

кыттаки транспорт кыйынлыкларына бакъмадан, о джаяв олса да, койлерге бара, андаки окую-тербие ишлерини тешкере, керекли тевсиелер бере. О партия белгилеген ёлны туткъан, онынь къарарлары эда эткен гъает эмкесевер ве атешин коммунист эди. 1931 сенеси оджаларнынь белгисини арттырмак ичюн Омеровнынь ярдымынен курслар ачыла.

Али Омеров 1935 сенесинден 1937 сенесининь сонъундаже Балаклав район маариф болюгинде чалыша. Онынь ёлбашчылыгы, белгиси ве теджрибеси саесинде джаилликни ёкъ этюв боюнда районда баягы ишлер япыла.

1938 сенесининь башында о текрар Багъчасарай район маариф болюгине мудир олып келе. 1941 сенеси дженк башлагъан сонъ Багъчасарай район иджра комитетининь реис вазифесине таин олуна. Эшиткенме коре сонъундан дагъгъа кете, партизанларнен барабер немсе баскъындылырына къаршы кураше. Лякин бу акъта менде керекли малюматлар ёкъ. Эгер оны та-ныгъан-бильген бир адам

онинь партизанлык фвалети хусусында газетгъа язса, гъает меракълы ве файдалы олур эди.

А. СЕЛЯМЕТОВ,
Сагъ шеэри.

«Достлук»нынь октябрь 15-те чыкъкан сонунда В. И. Чёрныйнынь «Сафинатнынь яныгы ве куванчы» серлевалы макъалесини окудым. Газета вастасынен Сизге мураджат этмеге къарар бердим:

Урметли Василий Ильич! Батадшымы! Сизини «Долгом призванние» денилген китабында меним дайым Али Омеров акъкында да аныла. Онынь насыл эляк олганыны, дагъда не ерде комюльгенини манъа бильдирсенъиз, Сизден гъает миннетдар олур эдим.

Селямнен Ш. ИДРИСОВА,
Белогорск шеэри.

Редакциядан: биз Крымдаки партизан аркетининь фалъ иштиракчиси, партия ветераны Василий Ильич Чёрныйгъа Али Омеровнынь партизанлык фвалети хусусында макъале язмасыны риджа эттик. Дикъкатыныгъа онынь хатырларыны авале этемиз.

Ханджернен къазылгъан къабир

ДЖЕСАРЕТ ЁЛУНДАН

Крым партизанларынынь Улу Ватан дженки йылларында айткъан йырларынен биринде:

Вершины суровы, жестоки там холода и зной,
Живут там, как эхо, тревоги раскаты.

Друзья не вернулись из леса домой,
Вам вечная память Отчизны солдаты...

дениле эди.

Дагъдан эвлерине кыйтып кельмеген дженкявер достларынынь бир чокъларыны яхшы таний эдим. Бизим балаларымыз ве торунларымыз оларнынь ебиде лерининь мемориаль табакъларында, къардашлык ме-зарлары ве янгъыз къабирлерининь башташлары ус-тунде язылгъан едлерини даима хатырада сакълай-джакълар.

Халкъ интикамджысы Али Омеровнынь ады «Украина ССР шеэрлери ве койлерининь тарихынынь Крымгъа багъышлангъан джылтында, «Крым област партия тешкиляты тарихынынь очерклеринде, Крымда партизан аркетини акъкында язылгъан айры китеплерде немсе баскъындылырына къаршы кураше-кен Багъчасарай партизан отрядынынь тешкилятыла-ры ве сийсий етекчилеринден бири оларак збеди-ен къайд этилгендир.

...Дженк башлангъанда Али Омеров район иджра комитетининь реис оларак чалыша эди. Район партия комитети бюросынынь авалесине бизнен о Багъ-часарай район матлубат джемие ти джарет болюгининь мудири Таировнен (фашистлер шеэрни басып олгъан сонъ оны якъаладылар ве оны коммунист ол-гъаны ичюн шеэр меркезинде биринджилер сырасы-нда астылар) партизан ашайт базасыны мейдангъа ке-тирмек ичюн эрзак толлай ве дагъгъа ёллай эди. Бу кыйгъылар бизни бири-биримизнен сыкъ-сыкъ корю-шмеге меджбур эте эди. Биз оныннен чокътан берли таныш олгъанымызгъа бакъмадан, энди алышып къа-лынган оджалыкъ зиялылыгы фонунда онынь табиа-тында кватиетлик, макседгъа иришювдеки ирарлык, эмкесеверлик, самийлик ве къолу астында хызмет эткенлерге нисбетен инсаниетлик киби чизгилер ачыкъ-айдын корюнип башладылар.

Иште, биз октябрь айынынь сонъки кунълеринде дагъгъа басмахане ве партизанлар ичюн сыджакъ ур-баларны алып кеттик. Ноябрь 3-те, дагъда район партия комитетининь бюросында, сонъра биринджи парти-зан советинде партизан отрядыны мейдангъа кетирме-ге къарар берилди. Али Омеров дженкявер болюмбе-лернинь бирине политрук оларак таинленди. Ноябрь айынынь биринджи кунълеринден башлап отряд бас-къындыларгъа къаршы аменсыз курашип башлады. Ноябрь 9-да отряд командири К. Сизов урушлардан биринде эляк олды. Район партия комитетининь бю-ро-сы партизан советине отряд командири оларак М. Македонский сайламакны тевсие этти.

Вакъыт исе кече эди. Муит денъише, бундан отьрю отряднынь вазифелери де денъише эди. Озион къара-манларджа мудафаа эткен Севастополь душман кы-сымларынынь аркетини акъкында там-догъру малю-матларгъа мухтадж эди. Эали арасында разведка ве сийсий иш алып барув отряднынь дженкявер фвалети-нинь энъ муим ёнелишлеринден бири олды. А. Оме-ров разведкаджылар ве сийсий дженкчилер болюмбе-сине политрук оларак таинлене.

Кунълерден бир куню А. Бережнойнынь А. Ами-дов, Е. Сидельников, Ш. Умеров, П. Бербер, И. Су-полкин ве М. Горскийден ибарет олгъан группасы Къу-уш-Стиля-Озенбаш районуна чыкъалар. Бу группа озъ ёлунда Осман ве Эдем деген авджыларны раскети-ре. Олар шимди койлерде мейдангъа кельген омюр акъкында икяе этип берелер ве бу кунълер ичинде партизанларгъа ёл косьтериджи олмегъа разы олар. Партизанлар, ёл косьтериджилерининь адыны комсеге

айтмайып, къаранлык тошкен сонъ гедженинъ дер маалиндеже койлюлерининь эвлерине барып, оларнен ачыкъ-ачыкътан лекъырды этелер. Партизанлар кой-лерден биринде кельмешек молла пейда олгъаныны, ве шу молла зарарлы ваазлар окугъаныны билип къа-ларлар. Омеров ёл косьтериджилерге келеджен гедже-си шу молланен корюшмеге ярдым этмелерини риджа-эте. Бойле корюшюв ола. Бир къач кунъден сонъ исе шу койнынъ подпольсджилерининь бизге ёллагъан ха-берлерине коре, молла къайдаларгъадыр къачып кет-кен...

Крым басып алынгъанынен фашист пропагандасы партизанлар акъкында чеширтюлу олур-олмез шей-лерни уйдур ве даржата эди. Декабры айында исе гитлерджилер ве оларнынъ ченакъяларлары адамлар-гъа партизанларнынъ эписи ёкъ этилди, дагъларда озъ кысымларынен къачкъан, немселерге теслим олмегъа къоркъкъан Кызыл Орду аскерлеринден теш-киль этилген бандит отрядлары аркет эте, деп ишан-дырмагъа тырыша эдилер.

Биз бу яланнъи фаш этмек ичюн, озъ басмахане-мизде йылбаш листовкасыны — Багъчасарай району-нынъ эалисине мураджаатны басмагъа, бу мураджаат-нен оларны янъы кирип келегъкъан 1942 сенесинен хайырламакънен бирликте сагъ-селямет олгъанымызны Ватан душманларына къаршы фалъ кураш алып бар-гъанымызны бильдирмеге къарар бердик. Листовкада бизим кысымлар декабрь 29-30-да Керчь ве Феодо-сия шеэрлерини басып алгъан, Кызыл Орду бир къач афтадан берли бутюн джебелерде уджюмге кеч-кенини, бу ал бизни кувандыргъаны ве ильхамлан-дыргъаны акъкында икяе эттик.

Ал-азырда Крым област партия архивинде сакъ-лы тургъан бу листовканы район партия ве иджра ко-митетлерининь азалары Чёрный, Бережной, Абшит Амидов, Али Омеров, Шаип Умеров, Абдусеит Дос-мамбетов, Фатма Асанова, Керимов, Мурадасылов, Македонский, Самойленко имзалагъан эдилер.

Йылбаш геджесинде мен бу листовканы отрядгъа окуюп эшиттирдим, сабасына исе партизанлар оны Багъчасарайгъа, районнынъ башкъа койлерине алып кет-тилер. 1942 сенеси январь 22-де исе бизим басмахане-мизде «Крым партизаны» газетасынынъ биринджи но-мери басып чыкъарылгъан эди.

Фашист эскенджесине бакъмадан, район эалиси партизанларгъа ашайтнен ярдым этип турды. Хусусан къуушлылар, улусалылар, лажилер, Шури дегирме-нининь подпольсджилери ве дигерлер активлик кось-тердилер. Фашистлер бунунынъ разы олмадылар, олар къуушлыларны районда бириджи олып койлерин-ден къууш чыкъардылар ве оларнынъ ерине немсе-лер, румынлер ве гонъюллилернинъ арбийлештирил-ген болюмелерини кетирип ерлештирдилер, Чаир ко-юнден сонъ Улу-Сала, Лаки койлерини якътылар.

Фашист коменданлыгы Крым дагълары этрефында «олу зонаны» мейдангъа кетирмеге тырышып, 80-ден зяйде койни якъты, куль-виран этти, ерли эалини вах-шийлердже гъайып этти...

Къышта партизанларнынъ омюри пек агъыр олды. Гедже-кунъдюз ачыкъ авада, сеферлерде булундылар. Сукутлар ве ачыкъ адамларны куветтен тайдыра эдилер. Тек янынъ башланмасы омюримизге белли бир джанлылык багъышлады. Июль айынынъ башы-нда бизим кысымларымыз Севастопольни ташлап чы-кътылар. Душман озъ куветлерининь баягы кысымы-ны дагъларны «тарамалгъа» муджессемлештирди. Бутюн Крым партизанларыны ёкъ этмек ве озъ джебэ ар-тыны хефсызландырмакъ ичюн аркет этти. О кунъ-лер бизим ичюн гъает агъыр кунълер эди. Лякин такти-ка теджрибесини топлагъан партизанлар энди, аркъа-

дашларымыз айткъаны киби «душманны уфюрте эди-лер».

Дагълар «таралгъан» вакъытларда партизанлар пек эзиле эдилер. Бир-эки афта раатланмагъа, кувет топ-ламагъа, огдеки кышыны яхшы къаршыламагъа къарар берилди. Раатланмагъа таныш ве ишенили олгъан ер-лерге группа-группа кете эдик.

1942 сенеси август айынынъ биринджи кунюде биз командирнен барабер даа зайыфча аркъадашлар-дан бир группаны сечип алып, Къачы вадийсине «ра-атланмакъ ичюн» кетмеге къарар бердик. Барыладжакъ ерге етип баргъан сонъ, биз кунъ девамында вадий-деки мухитни козеттик, ерге къаранлык тошкен сонъ исе багъчагъа кирдик, бироз мейва джыйып, сабасына Къачы озенининъ сол ялысындаки дагъларгъа коте-рилик. Вакъытымызны анда кечирдик. Чий мысыр-богъдай къочанларыны ашай эдик: олар татлы ве сют къокъуу эди.

Бу «раатлык» эр даим аркетте ве кергинликте булунган адамларны тез бездирди. Вакъыт яваш ке-че. Шунда Омеров дженкявер достларынынъ истегини беян этти.

— Эве бармайыкъмы?... Аркъадашларымызгъа да ашайт алып эдик, — деди.

Разы олмегъан адам ёкъ эди ве бу теклиф къа-бул этилди. Салмакълы юкни омузларына кыйып дагъгъа котерилмек къолай дегиль эди. Сыкъ-сыкъ токътаймыз, тыныш аламыз, ашыкъмайып кетемиз. Къа-ранлык тошюп башлагъанда, тыныш алмагъа токъта-гъанымызда Омеров бирден:

— Манъа бу ерде къалмагъа мусааде этинъиз, са-багъадже раатланайым... юрип оламайым, аякъларым талды, юкю баса... бутюн ауджудым агъырлашты, озю-мни къолгъа алып оламайым, — деди. Аркъа-дашларымыз онынъ омузларындаки юкни алдылар, юрмек къолайджа олур, деп белледилер. Лякин Оме-ров бу ерде раатланмагъа къалмегъа изин беринъиз, демектен таймай. Эмшире Фатма явашыкътан:

— Комиссар аркъадаш, мусааде этинъиз, о бу ерде къалсын, бир озю мында тынч раатланыр, сабасына исе келир, — деди манъа.

Бережной ве Шувалов чалы-чырпы, япракъларны джыйып, Омеровгъа ятмагъа ер азырладылар. О озъ чадыр-япынджасына сарылып ятты ве нелергедир къу-ванган адамдай:

— Сагъ олунъыз къардашлар, мен онъайты ятам, бу ерде тынч-санин раатланайым, сабасына исе озюм етип келирим, раатсызланманъыз, — деди.

Сабасына Омеров етип кельмеди. Шувалов ве Фат-ма оны кыдырып кеттилер. Бирездан сонъ кыйтып кельдилер, Али вефат этти, деген хаберни кетирди-лер.

Бу 1942 сенеси август 8-де олгъан эди. Дженкявер достумызны дефн этмеге бутюн отрядымызнен бар-дыкъ. Орманда къабир къазмакъ къолай иш дегиль эди: не курек, не де балта бар. Къабирни сюнгулер ве ханджерлернен, пичакъларнен къаздыкъ ве къазыл-гъан топракны къолларымызнен алып четке ташла-дыкъ. Къабир теренлешкен сонъ каскаларыны ишке сал-дыкъ: къабир ичинде оларны бош топракнен толду-рып, юкларыгъа узата эдик. Къабир къазылып битей-им дегенде, Андрей:

— Я, онынъ миллий адетлери боюнда, къабирде ляхт да къазмакъ керек де... — деди.

Дженкявер достумыз Али Омеровны инсаниетлик нормалары ве миллий урф-адетлерге риает этип, дефн эттик.

Тех къабир башында салют берильмеди... Орманда, джезалайджылар юре эдилер. Василий Чёрный, Багъчасарай партизан отрядынынъ сабыкъ комис-сары.

Адынъ да гузель...

Бу кызынын ады пек дюльбер. Эм айтмасы да кюлай, онын кулюмсирегенде этрафындакилерни озюне мейлон эткенини айтмасынъызмы?

Зарема. Ады озюне келишкен бу кызы ким? М. В. Фрунзе адына Симферополь Деагет университети табийи фенлер факультетинин 1-нджи курс студенти Зарема Аметова бир группа курсдашларынен beraber область меркезиндеки С. М. Киров адына консерва заводында чалышты. Мен оныннен эльва-консерва цехинде корюштим, озю ве кюрантасынен меракъландым: — Учъ бала ичинде мен энъ буюгим, — деди о озюне хас тебессюмнен. — Анджикандан кочип кельдик. Симферополь районундаки «Урожайное» коюнде яшаймыз. Бадам теплица ходжалыгында чалыша.

Зарема ана-бабасы акъкъын да гъает джозкъунлыкнен, севги-сайгынен лаф эте. Онын лакъырдысындан инсаннын омюрге ильки адым атмасында кюрантанын не кыдар буюк эмиети олгъаны ачыкъ-айдын корюлип тура. Кюранта тербиеси корьмеген, я да озъ кюрантасындан айырылгъын адам сачлары агъаргъандже пешман этер. Ана, баба, топракъ, севги, айла, ватан киби сёзлернин манасыны биз ильк кере озъ кюрантамызда огренемиз. Зарема эр джозттен тербиели ве эмексизер олмасынен beraber, уни-

верситетте качильген бутюн де мына будыр.

В. САПЕЛКИНА.

Ресимде: Зарема Аметова иш вакъытында.

А. Шустнынъ фотосы.

МЕРАБА, «ДОСТЛУКЪ»!

Биз Коккозъ (Сокелиное) коюнде яшаймыз. Бизим коюмизде мектеп бар. Биз шу мектепте 4-нджи сыныфта окуймыз. Бизде кырымтатар тилинде дерс нечиле.

Якъында ана тили оджамыз Гульсум Къуддусовна Османова бизге Элифба берди. Биз пек къуwandыкъ. Энди биз Элифбени окуймыз, шиирлер эзберлеймиз. Биз Л. Дерменджи язгъан «Ана тили» деген шиирни эзберледик. Энди дерслеримиз меракълы кече. Ана тили дерслерине авесликнен барамыз. Бизим ичюн Элифба яраткъан алимлеримиз сагъ олсунлар.

Урне ОСМАНОВА,
Эльзара АСАНОВА,
Багъчасарай району.

Прошел Пленум ЦК КПСС по национальному вопросу. На Пленуме был поднят вопрос крымских татар. Мы, сотрудники Бобриковского сельского краеведческого музея,

стоим за то, чтобы всех крымских татар вернули в Крым и восстановили их автономию. Это будет и по-человечески, и по-исторически.

Желаем вам успехов в деле возрождения самобытности крымскотатарского народа.
И. ЗАХАРЧЕНКО,
директор музея.
Верошиловградская область.

Уважаемая редакция! К вам обращаются подписчики «Достлукъа» русской и украинской национальности из города Керчи. При верстке планов вашей газеты на 1990 год просим предусмотреть выпуск вашей газеты «Достлукъ» в переводе на русский язык. Мы хотим больше знать о жизни и культуре братского крымскотатарского народа. А не зная языка, сделать это сложно.

Считаем, что подобное издание послужит делу взаимопонимания и воспитания молодежи всех народов Крыма в правильном направлении.

Б. БАБИЧ,
С. БУДЕНКО,
А. БИЛЛИТ,
г. Керчь.

«Отдых» медений-хызмет комбинаты Алушта троллейбус идаресинден иджареге бир троллейбус алып, оны керекли техника алетлеринен донатты ве елджулар ичюн онъайлы шараит догъурды. Энди бу троллейбуснен кеткен адамлар эм разтлана, эм де чешит фильмлер сейир этелер.

Операторлар елджуларны меракъландыргъан земаневий фильмлерни нумайыш этмеге тырышалар.

Ш. Ибраимовнынъ фотосы.

Махмуд ХУСАИН ДАГЪЛАРЫНЪЫЗ ШААТ!

(Кырымтатар кърдашларыма багъышлайым)

Къазан иле Кърым гуя бугунъ
Корюштилер Къара денъизде.
Шойле хаял сюрип кельдим
мен,
Ял алмагъа, кърдашлар,
сизге.

Бинъ ташеккюр!
Кърдаш, агъанъыздай
Сизлер мени севип-сайдынынъ.
Сизсиз оксюз эди бу Кърым,
Бунъа сизлар эди джанынынъ.
Дагъларынъыз — шаат!
Биз корюштик.
Бетни тутуп тозлу еллерге.
Татар деген гъурур олмади,
Тамгъа кетти иракъ ерлерге.
Тамырлардан алып сизлерни
Кимсе четке аталмаз, кърдаш!
Идилъ иле Къара денъиз —
Руху эгиз.

Къазан иле Кърым —
ватандаш!
Къазан-татарджадан
Ю. КАНДЫМОВ
чевирди.

Дилявер ОСМАН АНА ТИЛИМ

Ана тилим — юрегим,
джаным —
Мушкюль кунде олдынъ
къанатым.
Ана тилим — алсыз яткъанда
Сенинъ иле джанланды антым
Ана тилим — халкънынъ
йырлары —
Чет иллерде сакъланды мени,
Ана тилим — анамнынъ тили,
Кимселерге талатмам сени!
Ана тилим — дагълар
къокъусы,
Чель чечеги, денъиз къаясы.
Ана тилим — сёзмез
йылдызым,
Юрегимде саклы турасынъ.
Ана тилим — мукъаддес
сазым,
Теллерининъ узюльмез сеси.
Ана тилим, сени, деп токътар
Сонъки сёзюм, сонъки
нефесим.

Тильни бильмек — достлукъны къавийлештирмек

РУСЧА-КЪРЫМТАТАРДЖА ЛАКЪЫРДЫ СЁЗЛЮГИ

(башы газетанынъ 4—16 санларында)

Время

Вакъыт, мааль

Еще только двадцать минут третьего — Даа олгъаны экинни йигирми дакъкъа кечти.
В двенадцать часов по московскому времени — Москва вакъытынен саат он докъузда.
Ваши часы отстают на 15 секунд — Сизинъ саатынынъ он беш санигге кери къала.
Мои часы остановились — Саатым токътады.
Твои часы спешат на 3 минуты — Сенинъ саатынъ учъ дакъкъа огюне кете.

Мои часы идут точно — Саатым догъру юре.
Завести часы — Саатынъ кюрмакъ.

Утро—Саба.

Рано утром—Саба эрте.

На рассвете—Танъда.

Еще рано—Даа эртедир.

Уже поздно—Энди кеч олды.

Возвремя—Вакъытында.

Солнечный день—Кунешли кунъ.

Завтра днем (вечером)—Ярын кунъдоз (акъшам).

Сегодня—Бугунъ.

Каждый день—Эр кунъ (кунъ сайын).

Полдень—Уйле.

В полдень—Уйледе (уйле маалинде).

Вечером, когда стемнеет—Акъшам къаранлыкълашкъан сонъ.

Под вечер—Акъшам устю (акъшам маалинде).

Сегодня ночью—Бугунъ гедже.

В полночь — Яры геджеде.

Целый день—Бутюн кунъ.

Сутки—Гедже-кунъдоз

Сейчас—Шимди.

Иногда—Базыда (экиде бир, кимерде, ара-сыра).

Мгновение—Бир анъ.

В мгновение ока—Козъ ачып юмгъандже.

Позавчера—Откен куню.

Послезавтра—(Ярын дагилъ) о бир кунъ

Постоянно—Даима (эр заман, эр вакъыт).

Редко—Сийрек.

Часто—Сыкъ.

Через два дня (месяца)—Эки кунъдон (айдан) сонъ.

Два дня (месяца) тому назад—Эки кунъ (ай) эвель.

В будущем году—Келеджек йылы.

В прошлом году—Быттыр (кечкен сене).

Ежегодно, каждый год—Эр йыл (йыл сайын).

В начале мая—Майыс айнынъ башларында.

Век, столетие—Асыр (юз йыл).

На опаздывайте—Кеч къалманъыз.

Я буду возвращаться—Мен вакъытында келирим.

У меня нет времени—Вакъытым ёкъ.

Времена года—Йыл мевсимлери.

Весна—Бааръ.

Ранняя весна—Эрте бааръ (ильк бааръ).

Лето—Яз.

Жаркое лето—Сыджакъ яз.

Осень—Кузь.

Щедрая осень—Берекетли (джумерт) кузь.

Зима—Къыш.

Суровая зима—Къатты къыш.

Погода

Ава

Какая сегодня погода?—Бугунъ ава насыл?
Сегодня погода хорошая (плохая)—Бугунъ ава яхшы (ярамай).

Погода солнечная (ясная)—Ава кунешли (ачыкъ).

Погода пасмурная (облачная)—Ава титис (булутлы).

Небо чистое, ни облачка—Кок темиз, бир булут биле ёкъ.

Вчера было прохладно (холодно, туманно)—Тюневин (дюнь)

ава салкъын (сууукъ, думанлы) эди.

Сегодня погода чудесная—Бугунъ ава аджайиптир.

Солнце печет—Кунеш къыздыра.

Кажется будет дождь (снег, град)—Гъалиба ягъмур (къар, бурчакъ) ягъаджакъ.

Очень жарко (холодно)—Пек сыджакъ (сууукъ).

Дождливая погода—Ягъмурлы ава.

Сегодня сыро—Бугунъ ава серс.

Здесь душно—Мында ава тынчыкъ.

Я плохо переношу холод (жару)—Мен сууукъкъа

(сыджакъкъа) даянып оламайым.

Четыре градуса мороза—Дерт дередже сууукъ.

Температура воздуха повысится до тридцати градусов—

Аванынъ арагети отуз дереджегге котериледжек.

Стало холодно—Сууукъ тышти (олды).

Стало тепло—Ава къызды (сыджакъ олды).

Климат мягкий (сухой, жаркий, умеренный)—Йымшакъ

(къуру, сыджакъ, ортаджа) климат.

Дует прохладный ветер—Салкъын (серин) ель эсе.

В горах туман—Дагъларгъа думан тышти (энди, чёкти).

Выпал иней (роса)—Къырав (чыкъ) тышти.

Вода замерзла—Суа бузлады.

Море спокойно (волнуется)—Денъиз тынч (далгълана).

Гремит гром—Кок гудюрдей.

Молния сверкает—Яшын яшна.

Дождь моросит — Ягъмур сепелей.

(девамы бар)

Нешир ичюн месюль Ш. РАМАЗАНОВ.

Достлукъ

(«ДРУЖБА») издается на крымскотатарском языке

Тизим адресимиз: 333700, Симферополь шээр, Генерал Ласильев сонъагъы, 44-нджи эв.
Телефонлар: 44-79-11, 49-90-591, 44-49-08

Украина Компартиясы Кърым обномы «Таврида» неширлти-нынъ басмаханеси. Тиражы — 11354 нуска

Газета джума кунълери чыкъа

«Крымская правда» газетасынынъ нешири

индекс 61059

Сымарыш

№ 387

БЯ 00268.